

Phan Bội Châu tên thật là Phan Văn San, tự là Hải Thu, bút hiệu là Sào Nam, Thập Hán, Đốc Kinh Tây, Viết Điếu,

Theo gia phả họ Phan, ông sinh ngày 26 tháng 12 năm 1867 tại làng Đan Nhiễm, xã Nam Hòa, huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An, cha là Phan Văn Phán, mẹ là Nguyễn Thị Nhàn. Ông nổi tiếng thông minh từ bé, năm 6 tuổi học 3 ngày thu được hết Tam Tự Kinh, 7 tuổi ông đã đọc hiểu sách Luận Ngữ, 13 tuổi ông thi đỗ đầu huyện. Thuở thi u thời ông đã sớm có lòng yêu nước. Năm 17 tuổi ông viết bài Hịch Bình Tây Thuộc đem dán ở cây đa đầu làng để hòng khích động việc Bộc Kích khởi nghĩa kháng Pháp. Năm 19 tuổi (1885) ông cùng bạn Trần Văn Lương lập đội nghĩa quân Cần Vương chống Pháp nhưng việc không thành. Gia cảnh khó khăn, ông đi dạy học kiếm sống và học thi, nhưng thi suốt 10 năm không đỗ, lại can tội "hoài hiếp văn t" (mang văn t trong áo) án ghi "chung thân bất dục thi" (suốt đời không được thi). Năm 1896, ông vào Huế dạy học, do môn tài ông nên các quan xin vua Thành Thái xóa án "chung thân bất dục thi". Khi

đồng c xóa án, ông đỗ khoa thi hòng năm Canh Tý (1900) ở trường Ngh và đỗ u Giỏi nguyên.

Trong vòng 5 năm sau khi đỗ Giỏi nguyên, ông bốn ba họp nòng c Việt Nam liên kết với các nhà yêu nòng c nh Phan Chu Trinh, Hu nh Thúc Kháng, Tr n Quý Cáp, Nguyễn Thòng ng Hi n, Nguyễn Hàm (tòng c Tiêu u La Nguyễn Thành), Đòng Nguyễn C n, Ngô Đòng c K , Đòng Thái Thân, H Sĩ Kiên, Lê Huân, Nguyễn Quy n, Võ Hoàn, Lê Đòng i đòng cùng hòng chòng Pháp. Ông chòng n mòng hoàng thân nhà Nguyễn, Kòng Ngoòng i Hòng Còng ng Đòng, làm lãnh tòng phong trào Còng Vòng ng.

Năm 1904, ông cùng 20 đòng chí hòng p mòng tòng i Quòng ng Nam đòng thành lòng p Hòng Duy Tân.

Năm 1905, ông cùng Tăng Bòng t Hòng sang Trung Quòng c ròng sang Nhòng t Bòng đòng gòng p gòng các nhà cách mòng ng Nhòng t và Trung Quòng c và còng u viòng n tròng tài chính cho phong trào do ông thành lòng p. Tòng i Trung Quòng c ông gòng p Lòng ng Khòng i Siêu, và đòng c khuyên nên dùng thòng văn đòng thòng c tòng nh lòng yêu nòng c còng a dân Việt. Nghe lòng i khuyên, ông viòng t nhiòng u tác phòng m có tác đòng ng lòng vòng i sĩ phu trong nòng c (Việt Nam Quòng c sòng khòng o (1909), Ngòng Trung Thòng, Lòng Còng u Huyòng t Lòng Tân Thòng, Việt Nam Vong Quòng c Sòng, Việt Nam Quòng c sòng bình diòng n ca (1927) ...) Cùng thòng i điòng m này chiòng n thòng ng còng a Nhòng t Bòng n tòng i tròng n Tsushima trong Chiòng n tranh Nga-Nhòng t đã tòng o nên nhiòng u lòng c quan trong các phong trào chòng ng thòng c dân ở châu Á. Do đó, các tác phòng m còng a ông đã tòng o nên mòng t làn sóng mòng i thúc đòng y nhiòng u thanh niên yêu nòng c tham gia phong trào Đông Du, xuòng t ngoòng i hòng c tòng p đòng tìm đòng ng chòng ng Pháp. Ngày 30 tháng 6 năm 1925, ông lòng i bòng Pháp bòng t tòng i Hàng Châu, ông bòng đòng n giòng i vòng Hà Nòng i và xòng án chung thân khòng sai. Vòng sau, bòng n án đòng c đòng i lòng i thành án quòng n thúc tòng i gia. Theo Việt Nam Pháp Thuòng c Sòng, ông đòng c giòng m án vì phòng n ở ng mòng nh mòng còng a toàn dân đòng i vòng i nhà còng m quòng n Pháp.

Tòng năm 1926, ông bòng đòng a vòng sòng ng ở Bòng n Ngòng, Huòng, cho đòng n khi mòng t tòng i Huòng vào năm 1940. Lúc đó ông đòng c gòng i là Ông già Bòng n Ngòng.